

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/106/2021
Identifikačné číslo spisu:	1710206208
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1710206208.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v spore žalobkýň 1/ L. Z., bývajúcej v B., O. XX, 2/ T. F., bývajúcej v I., L. XXX/XX, zastúpené JUDr. Branislavom Drgoňom, advokátom so sídlom v Bratislave, Jesenského 2, proti žalovanému GLOBE International LTD, s .r. o. so sídlom v Bratislave, Pohraničníkov 56, IČO: 35 829 346, zastúpenému splnomocnenkyňou Felšöci & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 31, IČO: 47 254 203, o určenie neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a alternatívne o určenie, že žalobkyne nie sú zmluvou o budúcej kúpnej zmluve viazané, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 6 C 161/2010, o dovolaní žalobkýň proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. októbra 2020 sp. zn. 4 Co 250/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 6 C 161/2010-287 z 4. júna 2018 zamietol žalobu žalobkýň, ktorou sa domáhali, aby súd určil, že žalobkyne a žalovaný nemajú práva a povinnosti zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej 14. júna 2005 medzi žalobkyňou 1/ a právnym predchodcom žalobkyne 2/ F. F., ako budúcimi predávajúcimi na strane jednej a žalovaným ako budúcim kupujúcim na strane druhej, ktorej predmetom je uzavretie budúcej kúpnej zmluvy na kúpu nehnuteľnosti - pozemku parcelného č. 1352 o výmere 34 132 m² nachádzajúceho sa v k. ú. I., obec I., zapísaného na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie.

2. Súd prvej inštancie po rekapitulovaní zisteného skutkového stavu, ako aj celého priebehu konania, viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení z 24. februára 2017 sp. zn. 4 Co 392/2015 a vrátení veci na ďalšie konanie (v spise na č. l. 234) sa primárne zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Citoval ustanovenie § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov účinného do 30.

júna 2016) a uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania v súvislosti s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle upraveného petitu žaloby žalobkyní nie je daný. S poukazom na písomné vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného z 30. októbra 2017 súd prvej inštancie dospel k záveru, že právne postavenie žalobkyní by sa ani v prípade pozitívneho rozhodnutia súdu nezmenilo, t. j. ostalo by rovnaké aké je dnes a naopak, vyvolalo by ďalšie súdne konanie, v ktorom by sa museli riešiť jednak investície žalovaného vložené do dotknutej nehnuteľnosti, prípadne konanie o náhradu škody za obdobie viac ako 13 rokov, prípadne jeho nároky vyplývajúce z toho, že legitímne očakával naplnenie zmluvy o budúcej zmluve. Podmienky, za ktorých sa zmluva o budúcej kúpnej zmluve uzatvárala sa nezmenili, a teda je nutné počkať na okolnosť, na ktorú je táto zmluva viazaná, či nastane alebo trvalo nenastane, čo žalobkyne nepreukázali, že do budúca nenastane. Súd prvej inštancie považoval uzavretú zmluvu o budúcej kúpnej zmluve za platne uzavretú, aktuálnu a záväznú pre obe zmluvné strany, ktorej naplnenie si zmluvné strany časovo dátumom neohraničili, pričom podmienky uvedenej zmluvy boli dojednané právnym predchodcom žalobkyní. Stotožnil sa s právnym názorom žalovaného, že právní nástupcovia nemôžu mať naliehavý právny záujem len preto, že ako osoby, ktoré predmetnú zmluvu neuzatvárali majú na vec iný skutkový pohľad, ich argumentácia smeruje len k skutkovým okolnostiam a k akémusi ich skutkovému záujmu, o čom svedčí aj ich tvrdenie ohľadne rastu cien nehnuteľnosti v danej lokalite (možnosť predaja inému kupcovi za vyššiu cenu), ktoré dôvody nie je možné považovať za preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Časové neohraničenie plnenia zo zmluvy konkrétnym dátumom nespôsobuje bez ďalšieho neplatnosť zmluvy, pričom ani strana žalovaná i napriek tomu, že vynaložila úsilie, nemôže ovplyvniť vydanie a termín vydania územného rozhodnutia. Uvedený časový moment závisí od rozhodnutia tretej osoby, na čo sa obe strany sporu v zmluve o budúcej kúpnej zmluve zaviazali počkať. Len zmena predstavy jednej strany nemôže spôsobovať neplatnosť zmluvy, prípadne zbavenie sa záväzku. Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalovaný 23. septembra 2014 vyzval žalobkyne na uzavretie kúpnej zmluvy v zmysle čl. 1 a 2 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo 14. júna 2005, stanovil dva termíny podpisu kúpnej zmluvy. I napriek tomu právny zástupca žalobkyní listom zo 6. októbra 2014 oznámil žalovanému odmietnutie pristúpiť k uzavretiu kúpnej zmluvy. Žalobkyne v spore nepreukázali, že v budúcnosti územné rozhodnutie na zámer žalovaného nebude nikdy vydané. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že účelom zmluvy o budúcej kúpnej zmluve bol zámer žalobkyní uzavrieť v budúcnosti so žalovaným kúpnu zmluvu, predat' mu pozemky, ktorý zámer naďalej trvá, preto žalobu považoval ako spôsob vymaniť sa zo záväzku, ktorý uzavreli za dohodnutých podmienok pravdepodobne z dôvodu, že majú iného kupca, ktorý by za nehnuteľnosť zaplatil vyššiu cenu, keď výzvu žalovaného na uzavretie kúpnej zmluvy odmietli akceptovať. Žalovaný neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu zo zmluvy, pričom nedošlo ani k zmene okolností v zmluve. Právna skutočnosť, na ktorú je viazané uzavretie kúpnej zmluvy nie je neurčitá, len ešte nenastala. Žalobkyne však mohli kúpnu zmluvu so žalovaným na základe písomnej výzvy žalovaného uzavrieť, čo však z neznámych dôvodov v priebehu konania odmietli. Súd prvej inštancie preto považoval zmluvu o budúcej kúpnej zmluve stále za aktuálnu, pre obe strany sporu za záväznú a platnú. Napokon sa súd prvej inštancie nestotožnil s námietkou žalobkyní týkajúcou sa stavu právnej neistoty v súvislosti s ich tvrdením o ich obmedzení s nakladaním nehnuteľnosti. Zdôraznil, že predmet vlastníctva môžu žalobkyne užívať a naďalej sú spoluvlastníkmi so všetkými právami s tým spojeným do ktorých im nezasahuje ani výkon práva žalovaného, t. j. žiadna ich neistota preukázaná súdu nebola, okrem práva prevodu nehnuteľnosti na inú tretiu osobu. Záverom súd prvej inštancie ustálil, že určovacou žalobou v znení jej upraveného žalobného petitu v priebehu konania, nemožno požadovať určenie, či tu právo je alebo nie je, aj zo strany žalovaného (žalobkyne sa totiž domáhali určenia, že aj žalovaný nemá práva a povinnosti zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve), kedy by museli žalobkyne preukazovať aj jeho naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, čo je právne vylúčené. Žalobu preto pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v celom rozsahu zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. októbra 2020 sp. zn. 4 Co

250/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval správne zistený skutkový stav, ako aj správne právne posúdenie, vrátane náležitého odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej, pričom podotkol, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi a podstatnými skutočnosťami pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán súvisiacich s predmetom sporu. V procesnom postupe súdu prvej inštancie nebola zistená žiadna právne relevantná vada, ktorá by mohla ovplyvniť správnosť výroku súdu prvej inštancie, preto uplatnenú námietku týkajúcu sa existencie inej vady konania, ktorá by mala za následok nesprávne právne posúdenie považoval za nedôvodnú. V súvislosti s namietaným nesprávnym zisteným skutkovým stavom a hodnotením dôkazov odvolací súd zdôraznil, že uvedený dôvod nebol spôsobilým odvolacím dôvodom. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci, zohľadnil všetky dôkazy, ktoré boli významné z hľadiska právneho posúdenia uplatneného nároku, jeho zistenia a skutkové závery zodpovedajú obsahu spisu, sú správne a logické.

5. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu, odvolací súd citoval ustanovenie § 50a ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) a uviedol, že zmluva o budúcej zmluve označená aj ako zmluva „predbežná“, musí obsahovať náležitosti týkajúce sa zhody vôle zmluvných strán vyjadrenú v písomnej forme o uzavretí zmluvy o budúcej zmluve, dobu, dokiaľ zmluvné strany budúcu zmluvu uzatvoria a podstatné náležitosti budúcej zmluvy. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2007 sp. zn. 1 Cdo 125/2006, z ktorého vyplýva, že podstata zmluvy spočíva v tom, že si jej subjekty v súlade so širokou zmluvnou slobodou (voľnosťou) písomne a tým aj záväzne dojednávajú, že spolu do dohodnutej doby uzavru budúcu (tiež hlavnú) zmluvu, na ktorej podstatných náležitostiach sa musia dohodnúť. Pri dohode o budúcej zmluve ide o tzv. kontraktačnú povinnosť, čiže o povinnosť do určitej doby urobiť právny úkon, ktorého predmetom bude iná hlavná zmluva. Zmluvou o budúcej zmluve sa subjekty môžu zaviazat' do určitého času, napr. uzavrieť kúpnu zmluvu. Zaviazat' sa uzavrieť budúcu hlavnú zmluvu v zmysle ustanovenia § 50a Občianskeho zákonníka môžu len účastníci zmluvy, ktorá má byť nimi v budúcnosti uzavretá, teda napr. budúci kupujúci a budúci predávajúci.

6. V súvislosti s posúdením neexistencie naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku súdom prvej inštancie na požadovanom určení, odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006, sp. zn. 3 Cdo 24/2017, z ktorých citoval právny záver, že nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací dôvod nemôže obstať a ktorý sám o sebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobkyne v spore nepreukázali, že na požadovanom určení majú naliehavý právny záujem. Zdôraznil, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný vtedy, ak sa jej prostredníctvom vytvorí pevný základ právnych vzťahov, ktorým sa dosiahne odvrátenie prípadných budúcich sporov strán sporu. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobkýň, že vyhovie určovacej žalobe by nemohlo vyvolať ďalšie spory, nakoľko žalovaný do nehnuteľnosti nijako neinvestoval. Tieto tvrdenia žalobkýň boli v rozpore s vykonaným dokazovaním, nakoľko z obsahu spisu je nesporné, že žalovaný predmetné pozemky zhodnotil vybudovaním kanalizácie, čo preukázal v priebehu konania listinnými dôkazmi, ktoré žalobkyne nerozporevali. K polemike žalobkýň s rozhodnutím súdu prvej inštancie, týkajúcej sa (ne)platnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo 14. júna 2005, v zmysle ustanovenia § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že zmluvné strany si dobu plnenia časovo dátumom neohraničili, vymedzili ju však konkrétnou právnou skutočnosťou - právoplatnosťou územného rozhodnutia, od ktorej nastavili presný časový režim uzavretia kúpnej zmluvy, na ktorých náležitostiach sa tiež jasne dohodli. Správny bol preto právny názor súdu prvej inštancie, že zmluva o budúcej kúpnej zmluve je jasná, určitá a zrozumiteľná, preto ju považoval za platne uzavretú. Časový moment závisí od rozhodnutia tretej osoby, na čo sa obe strany sporu zaviazali počkať. Účelom zmluvy o budúcej kúpnej zmluve bol zámer žalobkýň uzavrieť v budúcnosti so žalovaným kúpnu zmluvu a predať mu pozemky, ktorý zámer naďalej trvá. Odvolací súd neprisvedčil právnemu názoru žalobkýň, že predmetná zmluva je neplatná. Stotožnil sa so závermi súdu prvej

inštancie, že žalovaný neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu z predmetnej zmluvy, nakoľko nedošlo k zmene okolností stanovených v zmluve. Právna skutočnosť, na ktorú je viazané uzavretie kúpnej zmluvy, nie je neurčitá, len ešte nenastala. V nadväznosti na uvedené odvolací súd neprisvedčil ani právnomu názoru žalobkyň, že okolnosti z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela a záväzok oboch zmluvných strán uzatvoriť zmluvu zanikol. Takúto podstatnú zmenu pomerov, ktoré vyžadujú, aby budúcna kúpna zmluva uzavretá nebola, žalobkyne nepreukázali. I napriek tomu, že právna skutočnosť - právoplatnosť územného rozhodnutia, od ktorej nastavili presný časový režim uzavretia kúpnej zmluvy, na ktorej náležitostiach sa jasne dohodli, nenastala, žalovaný vyzval 23. septembra 2014 žalobkyne na uzavretie kúpnej zmluvy v zmysle čl. I a II zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo 14. júna 2005. Žalobkyne mali možnosť kúpnu zmluvu uzavrieť, túto možnosť nevyužili, lebo ju uzavrieť odmietli. Z uvedeného nie je preto možné dospieť k záveru, že okolnosti, z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela.

O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal, lebo v odvolacom konaní mu žiadne trovy konania nevznikli.

7. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobkyne (ďalej len „dovolateľky“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP. V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivý proces namietali nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, zásadnú rozpornosť odôvodnenia rozsudku v dôsledku, ktorej je napadnutý rozsudok nepresvedčivý, nepreskúmateľný a zmätočný. V súvislosti s porušením princípu práva na spravodlivý proces poukázali na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 120/2019, sp. zn. 4 Cdo 102/2017, sp. zn. 8 Cdo 152/2018, sp. zn. 5 Cdo 57/2019, sp. zn. 4 Cdo 34/2018 a sp. zn. 4 Cdo 3/2019, ako aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 736/2016, sp. zn. III. ÚS 330/2013, sp. zn. I. ÚS 105/06, z ktorej zdôraznili, že je povinnosťou súdu sa s argumentmi strán vysporiadať dostatočne, to znamená, že pre odmietnutie argumentov musí súd uviesť argumenty jasné, zrozumiteľné, dostatočne konkrétne, aby naozaj vyvrátili alebo spochybnili argumenty strany sporu. Následne dovolateľky argumentovali tým, že v priebehu konania na súde prvej inštancie, prakticky v každom písomnom podaní a v ústnom prednese ako zásadnú právnu otázku, ktorú bolo potrebné vyriešiť akcentovali skutočnosť, že doba na uzavretie budúcej zmluvy v zmluve o budúcej kúpnej zmluve upravená nie je platne v súlade s ustanovením § 50a Občianskeho zákonníka, keďže právna skutočnosť, na ktorú je viazaná - nadobudnutie právoplatnosti územného rozhodnutia pre zámer žalovaného, nemôže nikdy nastať, lebo všeobecne záväzný právny predpis - územný plán obce Zálesie, realizáciu zámeru žalovaného neumožňoval ani v čase uzavretia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve v roku 2005, ani po nadobudnutí účinnosti nového územného plánu obce Zálesie v roku 2018. K takémuto skutkového zisteniu dospel aj súd prvej inštancie v rozsudku z 9. marca 2013, ktoré zistenie označil ako nesporné. Následne po zrušení a vrátení veci uznesením odvolacieho súdu č. k. 4 Co 392/2015-234 z 24. februára 2017, sa súd prvej inštancie v ďalšom rozhodnutí s uvedeným názorom nevysporiadal. Ďalej argumentovali tým, že uvedená skutočnosť podľa ich názoru spôsobuje neplatnosť zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a v prípade posúdenia jej neplatnosti predstavuje schválenie nového územného plánu obce skutočnosť, ktorá v zmysle ustanovenia § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na čl. IV. ods. 1 zmluvy o budúcej kúpnej zmluve je takou zmenou okolností, ktorá spôsobuje, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa kúpna zmluva uzavrela. V tejto súvislosti poukázali na judikát publikovaný pod R 33/1977, v zmysle ktorého v prípade absolútnej neplatnosti zmluvy nie je rozhodné či účastníci zmluvy o dôvode jej neplatnosti vedeli. V nadväznosti na uvedené pri posudzovaní platnosti zmluvného dojednania týkajúceho sa doby uzavretia kúpnej zmluvy namietali, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal tým, že právna skutočnosť - vydanie a právoplatnosť rozhodnutia o umiestnení stavby pre zámer žalovaného objektívne nemôže nastať, keďže územné rozhodnutie nemožno podľa § 37 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „zákon č. 50/1976 Zb.“) vydať v rozpore s územným plánom obce. Podľa ich názoru odvolací súd vôbec nevysvetlil, prečo považoval vydanie a právoplatnosť územného rozhodnutia pre zámer žalovaného za právnu udalosť, ktorá v budúcnosti nepochybne nastane. Z tohto dôvodu považovali odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za vnútorne rozporné a protirečivé, keď na jednej strane sám súd označil ako náležitosť

zmluvy o budúcej zmluve vymedzenie doby uzavretia riadnej zmluvy aj takým spôsobom, že sa vymedzí udalosť alebo právna skutočnosť, o ktorej sa vie, že v budúcnosti nastane, ale na druhej strane za takúto právnu udalosť podľa všetkého považoval vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby, ktoré objektívne nemožno vydať, a teda je nepochybné, že táto právna udalosť nenastane. S poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 102/2002 podotkli, že nepresvedčivosť, vnútorná rozpornosť a protirečivosť odôvodnenia rozhodnutia je v judikatúre považovaná za porušenie práva na spravodlivý proces. Zároveň namietali, že pokiaľ v zrušujúcom uznesení z 24. februára 2017 (bod 17.) odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že ak na jednej strane dospel k skutkovému zisteniu, že vydanie územného rozhodnutia na zámer žalovaného, nebolo podľa § 37 zákona č. 50/1976 Zb. možné, nemôže súčasne obstať záver o tom, že zmluva o budúcej kúpnej zmluve je platná. Týmto právnym názorom odvolacieho súdu mal byť súd prvej inštancie viazaný. I napriek vyslovenému právnemu názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom, bez náležitého odôvodnenia zásadného odklonu od právneho názoru odvolacieho súdu a pri nezmenenom skutkovom stave dospel k záveru, že zmluva o budúcej kúpnej zmluve je platná. Odvolací súd ani túto zásadnú zmenu právneho posúdenia neodôvodnil. K údajnej absencii zmeny právneho postavenia žalobkyní namietali, že odvolací súd okrem konštatovania, že by sa nič nezmenilo, neuviedol žiaden dôvod, prečo tento názor zastával. Naopak, podľa ich názoru, právne postavenie by sa zmenilo predovšetkým v tom, že by ďalej neboli obmedzené v ich práve nakladať s predmetom svojho vlastníctva ako imanentnou súčasťou základného práva a mohli ním disponovať bez rizika uplatnenia sankcie zo strany žalovaného. Poukázali na dôsledky zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej s týmto obsahom, viazanosť žalobkyní a ich právnych nástupcov touto zmluvou prakticky do nekonečna. Bez meritórneho rozhodnutia o žalobe, ktorým by bola vyriešená predbežná otázka týkajúca sa platnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, alebo viazanosti zmluvných strán záväzkami zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, bude stav právnej neistoty pretrvávať. Odstránenie stavu právnej neistoty je legitímnym a konštantnou judikatúrou aprobovaným účelom a zároveň predpokladom osvedčenia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Napriek tomu sa odvolací súd s argumentmi žalobkyní vôbec nezaoberal a svoj záver, že postavenie žalobkyní by sa ani v prípade vyhovenia žaloby nezmenilo, nijako nevysvetlil. Keďže posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu bolo zásadným pre rozhodnutie vo veci ako takej, podľa názoru žalobkyní boli súdy nižších inštancií povinné svoj právny záver riadne odôvodniť.

8. V vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľky považovali za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu posúdenie neosvedčenia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Citovali rozsudok Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 1/2017, ako aj poukázali na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to sp. zn. 5 Cdo 36/1999 z 1. marca 2000, sp. zn. 4 Cdo 56/2009 z 22. septembra 2010, týkajúce sa posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. V tejto súvislosti právny názor odvolacieho súdu považovali za nesprávny. Zdôraznili, že už v čase podania žaloby v roku 2010, t. j. od uzavretia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uplynulo päť rokov, pričom v roku 2008 bol schválený nový územný plán obce Zálesie, ktorý naďalej neumožňoval realizáciu zámeru žalovaného, bol skutkový stav taký, že sa nedala racionálne očakávať zmena územného plánu obce, ktorý by umožňoval realizáciu. Objektívne nebolo možné vydať rozhodnutie o umiestnení stavby zamýšľanej žalovaným, preto nemohlo dôjsť ani k uzavretiu kúpnej zmluvy. O tom svedčí napokon aj fakt, že žalovaný od uzavretia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve nepožiadaval o vydanie územného rozhodnutia. Žalobkyne a rovnako aj žalovaný majú vedomosť, že podmienka na ktorej uzavretie kúpnej zmluvy podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve je viazaná, za súčasného právneho stavu nikdy nenastane a so svojimi nehnuteľnosťami nemôžu bez rizika nakladať. Na druhej strane je tu právna norma vyplývajúca z § 50a Občianskeho zákonníka, ktorá je právnou teóriou vykladaná tak, že doba uzavretia budúcej zmluvy síce môže byť naviazaná na právnu udalosť nešpecifikovanú presným dňom/dátumom, avšak nemožno mať pochybnosti, že táto udalosť nepochybne nastane. Žalobkyne preto pochopiteľne a na základe rozumných dôvodov sú v neistote, či sú záväzkami zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve viazané alebo nie, pričom táto neistota sa plynutím času znásobuje. Plynutie času zároveň potvrdzuje, že právna udalosť, na ktorú je uzavretie budúcej kúpnej zmluvy naviazané nemusí, či dokonca nemôže nastať. V každom prípade však nie je nepochybné, že nastane. Odvolací súd i napriek tomu vyše pätnásť rokov po uzavretí zmluvy o budúcej kúpnej

zmluve dôvodil, že právne postavenie žalobkyní, by sa ani kladným rozhodnutím súdu nevedno prečo nezmenilo. Podľa ich názoru, by sa zásadne zmenilo tým, že by sa odstránil ich stav právnej neistoty a žalobkyne by mohli s predmetom svojho vlastníctva nakladať bez obavy o spor z porušenia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Existencia spornosti medzi sporovými stranami v otázke viazanosti právami a povinnosťami zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a tým aj existencia právnej neistoty je pritom zjavná už zo samotnej podstaty sporu. Žalobkyne nemajú za súčasného stavu okrem určovacej žaloby k dispozícii iný právny prostriedok, ktorým by sa mohli domáhať ochrany svojich práv a odstránenia právnej neistoty - žaloba na plnenie do úvahy neprichádza. Nejde v danom prípade o žalobu, ktorá by neslúžila potrebám praktického života, ale len zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Právna otázka, či by sa zmenilo právne postavenie žalobkyní a odstránil sa stav právnej neistoty v prípade vyhovenia žalobe, podľa ich názoru mala byť v súlade s doterajšou praxou dovolacieho súdu zosumarizovanou v rozsudku Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 1/2017 a v súlade s rozhodnutiami sp. zn. 5 Cdo 36/1999 a sp. zn. 4 Cdo 56/2009 správne vyriešená tak, že požadovaným žalobným petitom (po zmene žaloby), že účastníci nemajú práva a povinnosti zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, by sa právne postavenie zmenilo, to znamená, že žalobou žalobkyní s predmetným petitom sa môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty a žalobkyne majú na takomto určení naliehavý právny záujem. K tvrdeniu odvolacieho súdu, že vyhovenie žaloby by vyvolalo ďalšie konanie, dovolateľky uviedli, že pri posudzovaní právnej otázky, ktorú riešil odvolací súd bolo, či rozhodnutie o podanej žalobe je spôsobilé vytvoriť pevný základ pre vzťahy účastníkov a predísť ďalším sporom, sa odvolací súd podľa ich názoru odklonil od judikatúry dovolacieho súdu, pričom poukázali na uznesenie sp. zn. 4 M Cdo 23/2008 z 21. decembra 2009, ktorú relevantnú časť k ich uplatnenej námietke citovali. Zdôraznili, že zo skutkového stavu ustáleného v konaní je zjavné, že ak by aj skutočne vznikla škoda na strane žalovaného z neplatného právneho úkonu, táto by v žiadnom prípade nemohla byť spôsobená žalobkyňami. Neplatné dojednanie bolo do zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zakomponované na návrh žalovaného, pričom bol nahradený konkrétny dátum pre uzavretie kúpnej zmluvy, čo jasne vyplýva z výpovede svedka Z., na pojednávaní konanom 27. októbra 2014. Napokon podľa ich názoru, konštantná rozhodovacia prax akcentuje nutnosť prihliadať nie na akékoľvek žaloby, ktoré by eventuálne prichádzali do úvahy po skončení súdneho konania o určovacej žalobe, ale len na také, ktoré by boli výsledkom konania o určení priamo vyvolané. Ide o vyjadrenie judikovanej zásady, že žaloba na plnenie má prednosť pred žalobou o určení, čo nie je tento daný prípad. Napokon spochybnil zistenia odvolacieho súdu ohľadne údajných investícií žalovaného do nehnuteľnosti žalobkyní, ktoré nepovažovali za správne. Tvrdili, že žalovaný do pozemku žalobkyní nikdy neinvestoval, ani na ich pozemku nič nevybudoval a nijako ho nezhodnotil. Nastolená právna otázka teda mala byť vyriešená tak, že rozhodnutie o podanej žalobe by takýto základ vytvorilo a žalobkyne majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Dovolaťky zároveň namietali, že odvolací súd na posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu neaplikoval správny právny predpis. S poukazom na právny záver vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2018 sp. zn. 6 Cdo 30/2018 tvrdili, že ich žalobný návrh bol pripustený za účinnosti Civilného sporového poriadku, preto nebolo možné na posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu aplikovať ustanovenie § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku. Aj v tejto časti považovali odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za nepreskúmateľné a zmätočné, čo zakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

9. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľky vymedzili otázku, či možno v zmluve o budúcej kúpnej zmluve platne dohodnúť dobu, do ktorej sa má budúca zmluva uzavrieť aj tak, že sa záväzok uzavrieť budúcu zmluvu viaže na právnu skutočnosť alebo udalosť, o ktorej nie je nepochybne isté, že nastane. Zdôraznili, že ak v čase uzavretia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve bola doba uzavretia budúcej kúpnej zmluvy dojednaná naviazaním na udalosť, resp. právnu skutočnosť, ktorá nielenže nemusí, ale dokonca ani nemôže nastať, ide o dojednanie neplatné. Keďže dohoda o dobe, do ktorej sa má budúca zmluva uzavrieť je obligatórnou náležitosťou zmluvy o budúcej zmluve podľa § 50a Občianskeho zákonníka, jej absencia spôsobuje neplatnosť zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. S poukazom na rozhodnutia súdov nižších inštancií, z ktorých citovali relevantnú časť dôvodili, že aj všeobecné súdy a Ústavný súd Slovenskej republiky (III. ÚS 5/2015) vyvodili rovnaký záver, na aký poukázali v dovolaní. Podľa ich názoru, správne by mala byť otázka, či v zmluve o budúcej kúpnej zmluve bola doba, dokedy sa má uzavrieť budúca kúpna zmluva

dohodnutá platne, riešená odvolacím súdom tak, že nakoľko nie je isté, či právna udalosť, na ktorú je uzavretie budúcej kúpnej zmluvy viazané, nepochybne nastane, ba dokonca je to z daného právneho stavu vylúčené, nie je zmluva o budúcej kúpnej zmluve uzavretá platne. V závere s poukazom na čl. 2 Základných princípov CSP, vyslovili presvedčenie, že za spravodlivé nemožno považovať rozhodnutia, ktorými súdy nižších inštancií bez náležitého odôvodnenia absolútne znegujú závery obsiahnuté v tej istej veci vo svojich časovo predchádzajúcich rozhodnutiach. Odvolací súd nemôže bez dôkladného vysvetlenia obratu vo svojom posúdení veci najskôr vyhodnotiť, že nemôže obstať záver o platnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, ak z nej nevyplyva, že dohodnutá právna skutočnosť niekedy nastane a pri nezmenenom skutkovom stave v dovolaní napadnutom rozhodnutí konštatovať presný opak. Boli toho názoru, že uvedené nenapĺňa atribúty právnej istoty tak, ako to definuje čl. 2 Základných princípov CSP. Navrhli zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnili si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

10. Žalovaný sa písomne k doručenému dovolaniu nevyjadril.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale nedôvodné (§ 448 CSP). Vo vzťahu k dovolacím dôvodom uplatneným v zmysle § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

13. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

14. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

15. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

17. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

18. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

20. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

21. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

22. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolateľky namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nevysporiadanie sa dostatočným spôsobom s ich argumentáciou, vnútornú rozpornosť, nepreskúmateľnosť a zmätočnosť rozhodnutia. Najmä zdôraznili, že odvolací súd vo vzťahu k údajnej absencii ich zmeny právneho postavenia, okrem konštatovania, že by sa nezmenilo, neuviedol vôbec žiaden dôvod, na podporu uvedeného názoru.

23. K namietaného nedostatočnému odôvodneniu napádaného rozhodnutia dovolací súd uvádza, že odôvodnenie uvedené v bode 20. až 27. v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte (najmä s bodmi 16. až 17.) spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a

presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Odvolací súd správne zdôraznil, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný vtedy, ak sa prostredníctvom nej vytvorí pevný základ právnych vzťahov, ktorým sa dosiahne odvrátenie prípadných budúcich sporov účastníkov. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že právne postavenie žalobkyní by sa ani v prípade pozitívneho rozhodnutia nezmenilo, t. j. ostalo by rovnaké, a naopak by vyvolalo ďalšie súdne konania, v ktorých by sa museli riešiť investície žalovaného vložené do dotknutej nehnuteľnosti, prípadne konanie o náhradu škody za obdobie viac ako 13 rokov, prípadne jeho nároky z toho, že legitímne očakával naplnenie zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Zároveň sa odvolací súd nestotožnil s tvrdením žalobkyní, týkajúcim sa vložených investícií do nehnuteľnosti, lebo vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaný zhodnotil predmetné pozemky vybudovaním kanalizácie, čo bolo v konaní preukázané listinnými dôkazmi (v spise na č. l. 176-196), ktorú skutočnosť žalobkyne v priebehu konania nerozporovali. Napokon zdôraznil, že vychádzajúc z predpokladu, že určovací výrok má spor medzi stranami vyriešiť; nemožno v danom prípade dospieť k záveru, že v prípade vyhovenia žalobe sa právne vzťahy medzi sporovými stranami vyriešia a vzájomne vysporiadajú.

24. Potvrdením rozhodnutia vo veci samej v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd preskúmal správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnu aplikáciu a interpretáciu príslušných hmotnoprávnych noriem na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Vysporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolacom konaní, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle ustanovenia § 387 ods. 3 CSP. Takéto rozhodnutie nemožno považovať za nepresvedčivé. Z odôvodnení rozhodnutí súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu.

25. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu, ako zákonnej podmienky určovacej žaloby, odvolací súd správne vychádzal z ustálenej súdnej praxe (sp. zn. 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 24/2017, 1 VCdo 1/2017), z ktorých rozhodnutí relevantnú časť citoval, s akcentáciou na právny záver, že nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať, ktorý bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu; s ktorým nedostatkom podmienky určovacej žaloby sa náležite, zákonu zodpovedajúcim spôsobom súdy nižších inštancií vysporiadali.

26. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napádaného rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľkám znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. (Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

27. Aj v zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná

spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

28. Napokon aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozhodnutia vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

29. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

30. Dovolací súd už len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti. Vo vzťahu k uvedenému však je potrebné dodať, že tieto vady v preskúmvanej veci dovolací súd nezistil, preto prípustnosť (a ani dôvodnosť) dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je daná.

31. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

32. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

33. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Pre právnu otázku v

zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

34. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods.1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a 6 Cdo 129/2017).

35. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

36. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením vecí je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych záverov vyvodil nesprávne právne závery.

37. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

38. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľky namietali nesprávne právne posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že žalobkyne a žalovaný nemajú práva a povinnosti zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej 14. júna 2005 medzi žalobkyňou 1/ a právnym predchodcom žalobkyne 2/ (F. F., zomrelý v priebehu konania XX. G. XXXX) ako budúcimi predávajúcimi a žalovaným ako budúcim kupujúcim, ktorej predmetom je uzavretie budúcej kúpnej zmluvy na kúpu nehnuteľnosti - pozemku parcelného č. 1352 o výmere 34.132 m² nachádzajúceho sa v k. ú. I., obec I., zapísaného na LV č. XXX. Tvrdili, že vyhovením navrhovaného petitu, by sa ich právne postavenie zmenilo tým, že by sa mohlo dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty. Poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2017 z 27. apríla 2017, sp. zn. 5 Cdo 36/1999 z 1. marca 2000, sp. zn. 4 Cdo 56/2009 z 22. septembra 2010. Zároveň namietali, že odvolací súd na posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nepoužil správny právny predpis z dôvodu, že k

pripusteniu zmeny žaloby došlo uznesením č. k. 6 C 161/2010-243 z 2. augusta 2017, t. j. za účinnosti Civilného sporového poriadku, s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 30/2018 z 18. decembra 2018. Dovolací súd po posúdení procesnej prípustnosti nastolenej otázky v súlade s vymedzením dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 432 ods. 2 CSP, sa následne zaoberal jeho dôvodnosťou.

39. Podľa § 50a ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka účastníci sa môžu písomne zaviazat', že do dohodnutej doby uzavrujú zmluvu; musia sa však pritom dohodnúť o jej podstatných náležitostiach. Ak do dohodnutej doby nedôjde k uzavretiu zmluvy, možno sa do jedného roka domáhať na súde, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím. Právo na náhradu škody tým nie je dotknuté. Tento záväzok zaniká, pokiaľ okolnosti, z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali, sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela.

40. Zmluva o budúcej zmluve (pactum de contrahendo) predstavuje relatívne samostatný typ zmluvy, ktorá môže byť uzavretá iba vo väzbe na inú (budúcu) zmluvu, a to, či už pomenovanú alebo nepomenovanú. Zákonnými náležitosťami zmluvy je písomná forma, konsenzus o podstatných náležitostiach budúcej zmluvy a dohoda o určení doby, v ktorej sa zmluvné strany zaväzujú budúcu zmluvu uzavrieť.

41. Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

42. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že tzv. doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby spočíva v tom, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva.

43. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy vyplývajúcej z ustanovenia § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení účinnom do 30. júna 2016), musel byť naliehavý v tom zmysle, že vyhovením žalobe bolo možné odstrániť spornosť určitého právneho vzťahu a ochranu práv žalobcu alebo jeho oprávnených záujmov.

44. Posúdenie zákonného predpokladu určovacej žaloby vyplývajúceho z ustanovenia § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku v danom prípade bolo v súlade s ustanovením § 470 ods. 1 a 2 veta prvá CSP. Špecifický prístup intertemporality procesných noriem sa v porovnaní s hmotnoprávnymi normami vyznačuje princípom okamžitej aplikability (použiteľnosti) aj na súdne konania začaté podľa predchádzajúcich (už zrušených) právnych predpisov, ktorý je normatívne potvrdený v ustanovení § 470 ods. 1 CSP, a následne doplnený komplementárnym princípom justifikácie účinkov procesných úkonov upravený v ustanovení § 470 ods. 2 CSP. Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že procesné úkony subjektov civilného súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére procesných účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu. Legislatívne vyjadrenie pojmu justifikácia akcentuje „zachovanie právnych účinkov“ a pojem právneho účinku (následku) vyjadruje istú kauzálnu väzbu medzi procesným úkonom a jeho účinkom, medzi ktoré časovo vstupuje nová procesná úprava.

45. Naliehavý právny záujem na určení je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo, ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (R 17/1972).

46. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie

je. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie (3 Cdo 112/2004, 3 Cdo 199/2007).

47. V preskúmvanej veci súdy nižších inštancií správne zamietli žalobu z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý dôvod bol rozhodným pre rozhodnutie vo veci samej. Žalobkyne sa v spore domáhali určenia, že práva a povinnosti zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej 14. júna 2005 nemajú nielen žalobkyne, ale ani žalovaný, ktorý i napriek doposiaľ neuzavretej kúpnej zmluvy trval na tom, že len samotné plynutie času nemôže byť dôvodom na to, aby sa žalobkyne svojho záväzku zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zbavili. Súdy nižších inštancií správne vychádzali z ustálenej súdnej praxe týkajúcej sa preukázania existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pričom vecne správne ustálili, že žalobkyne, (resp. právna nástupkyňa pôvodného žalobcu 2/) nemôžu mať na požadovanom určení naliehavý právny záujem len preto, že majú na vec iný skutkový pohľad, resp. majú iný záujem ako sa vymaniť zo záväzku, ktorý uzavreli za vopred dojednaných zmluvných podmienok platnej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na požadovanom určení existuje naliehavý právny záujem zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha. Zároveň žalobcu zaťažuje povinnosť tvrdenia o existencii sporu, ako aj o potrebe určiť, či tu právo je alebo nie je a vysvetliť, že práve určovacia žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý spor rieši a tým odstráni stav právnej neistoty strán sporu a vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza preto z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. Dovolateľky nedôvodne namietali nesprávne právne posúdenie neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolacím súdom (rovnako aj súdom prvej inštancie) pokiaľ na jeho posúdenie súdy aplikovali ustanovenie § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku i napriek tomu, že k pripusteniu zmeny žalobného petitu došlo už za účinnosti Civilného sporového poriadku. Jeho posúdenie nepredstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe súdov v tejto otázke (sp. zn. 6 Cdo 38/2018). Zmena formulácie žalobného petitu v priebehu konania neznamenala zmenu určovacej žaloby, vo vzťahu ku ktorej bolo konanie začaté jej podaním za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy.

48. Z rozsudku veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2017 z 27. apríla 2017 k otázke posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu vyplýva, že „súdna prax vychádzala z toho, že (1) naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáhal) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty, (2) tento záujem je daný vtedy, pokiaľ by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neisté, (3) záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je vhodný (správne zvolený a prípustný) procesný nástroj ochrany jeho práva, (4) naliehavý právny záujem je daný tiež vtedy, ak sa určovacou žalobou vytvorí pevný právny základ pre vzťahy účastníkov a predíde prípadným ďalším sporom, (5) naliehavý právny záujem je spravidla daný všade tam, kde rozhodnutie súdu bude podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností, (6) naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, môže mať aj tretia osoba (na samom úkone alebo právnom vzťahu bezprostredne nezúčastnená), pokiaľ preukáže, že požadovaným určením sa priaznivo ovplyvní (zlepší) jej právne postavenie“.

49. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 56/2009 z 22. septembra 2010, na ktoré dovolateľky poukázali, sa týkalo určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu jej uzavretia v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z jeho odôvodnenia okrem iného vyplýva, že „nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom k zamietnutiu žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite, lebo tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska

opodstatnenosti uplatneného nároku“. Uvedený právny názor je totožný s právnym posúdením v preskúmvanej veci.

50. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 23/2008 z 21. decembra 2009 vyplýva, že predmetom sporu bol nárok na náhradu škody z titulu ušlého zisku spôsobenej neplatnosťou zmluvy o nájme pozemkov; z obsahu odôvodnenia vyplýva, že predmetom posúdenia dovolacím súdom bola otázka týkajúca sa posúdenia zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú neplatnosťou zmluvy o nájmu pozemkov. V danom prípade však skutkové okolnosti boli odlišné ako v danej veci, preto právne závery z neho vyplývajúce neboli použiteľné na preskúmvanú vec.

51. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 36/1999 z 1. marca 2000 bola riešená otázka vzťahu reštitučných predpisov k Občianskemu zákonníku; k posúdeniu naliehavého právneho záujmu najvyšší súd v danej veci uviedol, že „v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ OSP žalobou na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení právneho vzťahu alebo práva je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu. Vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť, pričom nie je dôležité, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda predstavujú nebezpečenstvo budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva pôvodného darcu, ak došlo k porušeniu jeho vlastníckeho práva z dôvodu absolútne neplatného právneho úkonu“.

52. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že posúdením neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolacím súdom v preskúmvanej veci nedošlo k namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), preto dovolateľky nedôvodne namietali nesprávne právne posúdenie tejto právnej otázky súdmi nižších inšancií.

53. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľky vymedzili otázku, či možno v zmluve o budúcej kúpnej zmluve platne dohodnúť dobu, do ktorej sa má budúca zmluva uzavrieť aj tak, že sa záväzok uzavrieť budúcu zmluvu viaže na právnú skutočnosť alebo udalosť, o ktorej nie je nepochybne isté, že nastane.

54. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnou otázkou kľúčovou pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a s právnym posúdením veci odvolacím súdom dovolateľ nesúhlasí.

55. V danom prípade otázka (ne)platnosti dojednanej zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej 14. júna 2005 z hľadiska jej obsahových náležitostí a to dohody o dobe, určenej právnou skutočnosťou - právoplatnosťou územného rozhodnutia (čl. IV. bod 1 zmluvy, v spise na č. l. 9) nebolo otázkou kľúčovou pre rozhodnutie vo veci samej, lebo žaloba bola zamietnutá pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, v súvislosti so zmenou okolností, ktoré nastali, pre ktoré nemožno od účastníkov zmluvy spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela (§ 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka).

56. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie

odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Zároveň platí, že nastolená právna otázka, ktorá nebola doposiaľ vyriešená dovolacím súdom, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

57. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, dovolací súd dovolanie zamietol vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP ako nedôvodné v súlade s ustanovením § 448 CSP; vo vzťahu k dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP posúdil dovolanie ako neprípustné v súlade s ustanovením § 447 písm. c/ CSP.

58. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní, vyplývajúcou z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, ktorému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu z obsahu spisu preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania ani nevznikli (R 72/2018).

59. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.